

V roku 1942 začal študovať na gymnáziách v Ružomberku a v Levoči. Po maturite (1950) bol prijatý za bohoslovca do Veľkého seminára v Spišskej Kapitule, ale v štúdiu už nemohol pokračovať, lebo od septembra 1950 bol tento seminár zatvorený. Dva roky potom pracoval ako prevádzkový útovník v Štátnych lesoch a v októbri 1952 začal študovať na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave filológiu (odbor slovenčina a ruština). Po skončení štúdia (1957) pracoval najprv ako učiteľ v Trnave, Ružomberku a v Ubochni, až sa napokon v roku 1965, na takmer tri desaťročia, stal odborným pracovníkom Matice slovenskej v Martine (naposledy vedúci jej Literárneho múzea). Tu rozvinul svoju vedeckú a publikačnú činnosť.

V roku 1967 spoluzakladal a prvých dvanásť rokov aj redigoval Literárno-múzejný letopis. Literárnu históriu obohatil o viaceré významné zistenia a osobitne sa zaslúžil o rozvoj literárneho múzejníctva, za čo dostal viaceré ocenenia. Po roku 1990 načas prebral vedenie Ministerstvom kultúry SR založeného Slovenského historického ústavu v Ríme. Neprestal sa však zaoberať aj vecami teologickými a katolíckou spisbou. Tri roky pôsobil aj ako šéfredaktor Katolíckych novín (1993 – 95). Zaslúžil sa o obnovu vydávania časopisu *Verbum* a o rozvoj literárneho múzejníctva, za čo dostal aj najvyššie vyznamenanie ministerstva kultúry SR – zaslúžilý pracovník kultúry a Cenu Andreja Kmeťa.

V literárnohistorickom výskume sa venoval problematike slovenského národného obrodzenia a literárnej muzeológie. Popri poľnohospodárskych štúdiách a príspevkoch v odborných periodikách a zborníkoch vydal popularizačné práce o Andrejovi Radlinskom, Jankovi Kráľovi, A. S. Puškinovi, Jozefovi Ciekerovi. Je zostavovateľom viacerých jubilejných pamätník slovenských národovcov: *Pamätnice z osláv narodenia Jána Hollého* (1985), *Pamätnice Antona Bernoláka* (1992). Pripravil na vydanie jazykové dielo Jozefa Škultétyho.

Pri príležitosti nedožitých 90. narodením Dr. Jozefa Ciekera, bývalého slovenského diplomata a dlhoročného exilového pracovníka, inicioval prípravu zborníka *Dr. Jozef Cieker* (2000). V publikácii *Kresanské korene Slovenska* (2002) demonštruje oprávnenosť hovoriť na tému kresanských korení Slovenska. Z ruštiny preložil *Zápisky z Puškinovho domu*. Spolu s I. Sedlákom pripravil scenár expozície Literárneho múzea A. S. Puškina v Brodzanoch, ako aj sprievodcu po expozícii. Vypracoval aj scenár Pamätnej izby J. Hollého na Dobrej Vode. Je spoluvorcom expozície Pamätníka slovenskej literatúry SNK v Martine.

Venoval sa aj teológii a katolíckej spisbe. Preložil latinské verše turianskeho kňaza a básnika Jána Valentíniho *Žalospev* (originál *Elegia ...* vyšiel r. 1805 v Trnave).

Literárny vedec a historik, pedagóg, redaktor, prekladateľ, Prof. Július Rybák žije od roku 1995 na aktívnom dôchodku v Hubovej.

Venuje sa výskumu a publicistike. Od roku 2000 do 2010 uverejnil viac než desiatku významných štúdií a literárnych prác samostatne i v niektorých zborníkoch. Spomenieme len *Kresanské korene Slovenska — Základné dokumenty k Slovenskej cirkevnej provincii* (Trnava: Spolok sv. Vojtecha 2002), *Johannes Valentini — Elegia deflens levem ab amicitia discedentem... amicum*. *Žalospev*, v ktorom sa oplakáva nestalos priateľ a... (Prepis originálu veršov v elegickom distichu i poznámok aj s paralelným prekladom do slovenčiny; Martin: Matica slovenská 2007), napokon obsiahlu apologetickú štúdiu *Na okraj antisvätoplukovskej rebélie — slovenskohistorické reflexie* (Kultúra, ro. XIII. — 21).

Juraj Chovan — Rehák je napriek úctyhodnému veku energický a mimoriadne aktívny aj v organizačnej oblasti a práci jednak v ústredných orgánoch SSS, jednak v Žilinskej odbočke. Významným dielom prispel aj k organizácii a zdraniu priebehu vedeckej konferencie k storonici udovíta Nováka v Ubochni (2008) a sám prispel úvodným referátom *Metajazykový svet akademika udovíta Nováka*.

Ukážka z tvorby:

*Ach! ko ko ráz sa Dafnisa zo srdca vyrva
pokúša*

smútok bezmocný – lebo slabší než láska.

Jeho sládomné mi mená ja do buka vrýval,

*mažem..., lež márne – hru celá oh om mi
bl í.*

*Preto asto volám: ubehlík môj, vrá že sa;
k horám:*

*vrá te, koho chcem! – meno len prázdne
vyzníeva.*

A preto ani pla , ani túžby mne a nevrátia,

*druhovi túžiš sná – sta sa pred asne
m tvym?*

*Ver´ na bô kvílivý, meškavých o slov je
koris ou,*

*(ach beda!) Dafnis môj – pamäta nie je ti
možné?*

Dafnis, lýre s z len málo ku dôkazu lásky,

o tebe blahom d a – to mne úplne chýba.

*V práci ty nijakej o druha staros ou
neviazneš,*

lež nad strateným – láska horko narieka.

*Noc hrozná mne milá za sny prekrásne, o
dáva,*

dáva i odníma – vzruch, vábivosti hovor:

*No aký len krátky! Noc cie om našim
neprajná,*

*o spomenú teší – v mrzutos nadtľho zvráti.
(n)*

(Ján Valentini: Žalospev. Rkp.)

Zoznam bibliografických odkazov:

*Slovník slovenských spisovate ov 20.
storo ia: 2. vyd. Bratislava, Martin: Lit. Inf.
Centrum, SNK, 2008, s. 185*

<http://spolokza.wordpress.com/2009/01/20/p-hdr-juraj-chovan-rehak-csc>

<http://spolokza.wordpress.com/>

Názov: PhDr. Juraj Chovan – Rehák

Zostavila: Elena Kaplanová

Zodp.red.: Mgr. Viera Bani ová, riadite ka

Vydavate : Považská knižnica v Pov. Bystrici

Rok vydania: 2012

POVAŽSKÁ KNIŽNICA

V POVAŽSKEJ BYSTRICI

v zriaďovateľskej pôsobnosti Trenčianskeho samosprávneho kraja

PhDr. Juraj Chovan – Rehák

* 3. 1. 1931, Gombáš Hubová